

A TRAVÉS DE
L'ESPILL

I ALLÒ QUE ALÍCIA
VA TROBAR
A L'ALTRA BANDA

~LEWIS CARROLL~

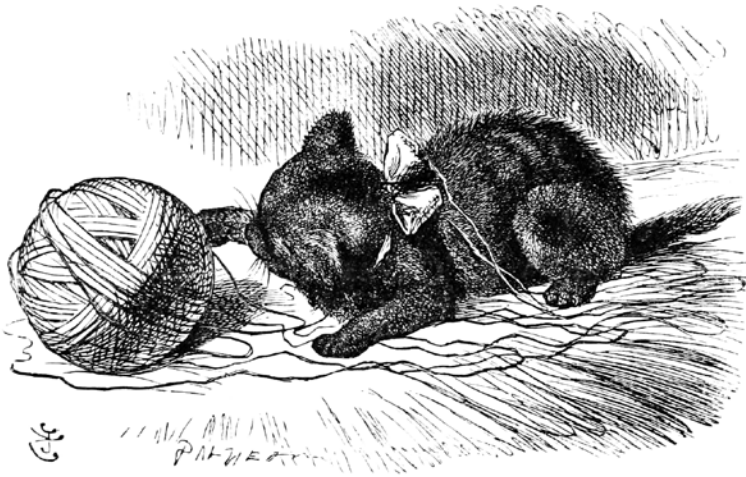
IL·LUSTRACIONS DE
JOHN TENNIEL

TRADUCCIÓ DE RUBÉN LUZÓN

CAPÍTOL 1

LA CASA DE L'ESPILL

Una cosa era segura: la gateta blanca no hi havia tingut res a veure; tota la culpa havia sigut de la gateta negra. Perquè la vella gata havia estat rentant-li la cara a la gateta blanca durant l'últim quart d'hora, i per tant era obvi que aquesta última (que havia anat empomant prou bé la rentada, al capdavant) no podia haver estat involucrada en la malifeta.

Dinah rentava les cares de les seues filles de la manera següent: primer, amb una arpa, mantenia aferrada la criatura per l'orella, i després, amb l'altra arpa, li fregava tota la

cara, contra direcció, començant pel nas; i precisament en eixe moment, com ja he dit, anava atrafegada amb la gata blanca, que jeia bastant tranquil·la, i mirava de roncar..., sens dubte perquè comprenia que tot allò era pel seu bé.

La gateta negra ja havia quedat llesta abans, a primera hora de la vesprada; i mentre Alícia estava arrupida en un racó de la butaca gran, mig parlant amb si mateixa i mig adormida, la gateta havia estat xalant a manta amb el cabdell d'estam que Alícia havia intentat debanar. De tant fer-lo rodar amunt i avall, la gata l'havia descabdellat del tot; el fil havia quedat espargit per damunt de la catifa, davant de la llar de foc, reduït a un muntó de nucs i embulls, mentre la gateta, al bell mig d'aquella escampada, es perseguia la seua pròpia cua.

—Ei, trapassera, més que trapassera! —va cridar Alícia, agarrant la gata i fent-li una besadeta per a fer-li entendre que havia caigut en desgràcia—. Francament, Dinah t'hauria d'haver ensenyat més bones maneres! Hauries d'haver-ho fet, Dinah, prou que ho saps! —va afegir, dirigint una mirada de retret a la vella gata, i parlant amb el to més malhumorat de què va ser capaç.

Després es va tornar a escarxofar a la butaca, enduent-se amb ella la gata i l'estam, i es va posar a cabdellar una altra volta. Però no s'afanyava massa, ja que no parava de parlar, adés a la gata, adés tota sola. Mixina seia molt pudorosament damunt del genoll d'Alícia, fent veure que seguia les operacions de debanament; de tant en tant allargava la pota i tocava suaument el cabdell, com donant a entendre que li hauria agradat ajudar.

—¿Saps quin dia és demà, Mixina? —va començar Alícia—. Ho sabries si hagueres aguaitat per la finestra com jo, però Dinah et rentava, així que no podies. He vist que els xics arplegaven llenya per a la foguera... i en cal molta, Mixina! Però feia tant de fred, i nevava tant, que ho han hagut de deixar. No passa res, Mixina; demà anirem a veure la foguera.

Llavors, Alícia va caragolar el fil d'estam entorn del coll de la gata un parell de vegades o tres, només per a veure com quedaria; això va ocasionar una mena de tumult arran del qual el cabdell va rodar per terra, i iardes i iardes de fil van tornar a descabdellar-se.

–¿Saps una cosa, Mixina? –va continuar Alícia, de seguida que van tornar a estar còmodament assegudes–. En veure totes les teues malifetes, m’he enfadat tant que he estat a punt d’obrir la finestra i llançar-te a la neu! I ho hauries tingut ben merescut, trapassereta! ¿Què hi tens a dir? No m’interrompes! –va prosseguir, alçant un dit–. Et diré totes les faltes que has comés. Primer: has xisclat dues vegades mentre Dinah et rentava la cara al matí. No ho pots negar, Mixina: t’he sentit! ¿Què dius? –Va fingir que la gateta parlava.– ¿Que et va ficar una pota a l’ull? Bé, és culpa teua, per tindre els ulls oberts... Si els hagueres tancat fort, no t’hauria passat. Ara deixa’t estar de romanços, i escolta’m! Segon: has estirat la cua de Flor de Neu just quan jo li acabava de posar el plat de llet davant. Ausades que tenies set, ¿no? ¿I si ella també en tenia? I tercer: has desfet totalment el cabdell quan jo no mirava!

»Això fan tres faltes, Mixina, i encara no t’he castigat per cap d’elles. Però ja saps que estic ajornant tots els castics, i que te’ls acabaré imposant dimecres que ve no, l’altre... Ara, posem per cas que anaren ajornant també tots els castics que m’han d’imposar a mi... –va continuar, parlant-se més a si mateixa que no a la gata–. ¿Què em farien al final de l’any? Supose que, arribat el moment, m’haurien d’enviar a la presó. O bé... A veure: imaginem-nos que cada castic consistira a quedar-me sense sopar... Aleshores, quan arribara el dia fatídic, m’hauria de quedar sense cinquanta sopars de colp! Però bé, tampoc n’hi hauria per a tant... Seria molt pitjor haver de sopar cinquanta vegades seguides sense parar!

»Mixina, ¿sents com cau la neu sobre els vidres de la finestra? Quin so més suau i bonic! Sembla que algú estiga besant la finestra per fora. Em pregunte si la neu estima els arbres i els camps, i per això els besa tan dolçament. I després els abriga amb un edredó blanc, i potser els diu: «Dormiu, estimats, fins que torne l'estiu». I quan es desperten a l'estiu, Mixina, es visten de verd i es posen a ballar, en bufar el vent... Ai, que bonic! –va exclamar Alícia, amollant el cabdell per a picar de mans–. M'agradaria tant que fora veritat...! No hi ha dubte que els boscos semblen adormits a la tardor, quan les fulles es tornen marrons.

»Mixina, ¿saps jugar a escacs? No somrigues, estimada; t'ho pregunte seriosament. Perquè fa tot just una estona, mentre jugàvem, tu miraves com si hi entengueres; i quan he dit: «Escac!», has roncat. Bé, ha sigut un bon escac, Mixina, i la veritat és que podria haver guanyat si no haguera sigut per aquell cavall desagradable que s'ha posat a serpentejar entre les meues peces. Mixina, estimada, fem veure que...

I arribats a aquest punt, m'agradaria poder-vos explicar ni que fora la mitat de les coses que Alícia solia dir en aquests casos, començant per la seua frase preferida: «Fem veure que...». Just el dia abans, havia tingut una llarga discussió amb la seua germana, només perquè Alícia havia començat a dir: «Fem veure que érem reis i reines»; i la seua germana, a qui li agradava ser molt precisa, havia argumentat que allò no era possible, perquè només n'eren dues, de manera que finalment Alícia es va veure obligada a dir: «Bé, tu en pots ser una, i jo en seré la resta». I una

vegada va espantar de veres la seua vella mainadera cridant-li de sobte a l'orella: «Mainadera! Fem veure que soc una hiena famolenca, i que tu ets un os!».

Però açò ens allunya del que Alícia va dir a la gata:

–Fem veure que ets la Reina Roja, Mixina! Mira: crec que si t'assegueres i et plegares de braços, series exactament igual que ella. Va, bonica, intenta-ho!

I Alícia va agafar de la taula la Reina Roja i la va col·locar davant de la gata perquè li servira de model. Amb tot, la moció no va prosperar, principalment perquè, segons va dir Alícia, la gata no es plegava de braços com tocava. De manera que, per a castigar-la, la xiqueta va alçar-la i la va col·locar davant de l'espill, perquè la gata mateixa poguera veure la pinta de mal humor que presentava.

–... i si no et portes bé de seguida –va afegir–, t'engegaré a la Casa de l'Espill. ¿Què et semblaria, això?

»Ara, Mixina, si pares un poc d'atenció i no parles tant, t'explicaré el que pense sobre la Casa de l'Espill. Primer, hi ha la cambra que pots veure a través de l'espill: és igual que la nostra sala principal, llevat que les coses estan al revés. Si me'n puge a una cadira, ho puc veure tot, llevat del tros que hi ha darrere del fúmeral. Ai, m'agradaria tant poder veure eixe tros...! M'encantaria saber si fan un foc a l'hivern, però és impossible de saber. Quan el nostre foc fa fum, puja també el fum en aquella cambra..., tot i que podria tractar-se només d'un truc, per a fer veure que allà també tenen foc. I bé: els llibres són més o menys com els nostres, però amb les paraules al revés; ho sé perquè un dia vaig acostar un dels nostres llibres a l'espill, i ells en van acostar un dels seus per l'altra banda.

»¿T'agradaria viure a la Casa de l'Espill, Mixina? Em pregunte si t'hi donarien llet. Potser la llet de l'espill no és bona per a beure... Mira, Mixina, hem arribat al passadís! Si deixem totalment oberta la porta del nostre saló, es pot entreveure el passadís de la Casa de l'Espill..., i la veritat és que s'assembla molt al nostre passadís, tot i que més enllà podria ser ben diferent... Ai, Mixina, seria meravellós que poguérem passar a la Casa de l'Espill! Estic segura que hi ha coses precioses! Fem veure que hi ha alguna manera d'arribar-hi, Mixina. Fem veure que l'espill es fa tou com una gasa, i que podem travessar-lo i arribar a l'altra banda. Ja veus, tot just ara s'està convertint en una mena de boira! Serà molt fàcil passar...

Mentre deia això, estava en una lleixa del fúmeral, tot i que amb prou faenes sabia com hi havia aplegat. I la

veritat era que l'espill començava a fondre's, com si fora una boira brillant i platejada.

Al cap d'una estona, Alícia ja havia travessat el vidre i, saltant amb lleugeresa, havia entrat al saló de la Casa de l'Espill. La primera cosa que va fer va ser mirar si hi havia un foc a la llar, i es va alegrar de comprovar que n'hi havia un de real, tan resplendent com el que ella havia deixat a l'altra banda. «Per tant, ací estaré tan calenta com en l'altre saló —va pensar Alícia—; més calenta, de fet, perquè ací no hi haurà ningú que em bonegue i em faça apartar-me del foc. Oh, que divertit que serà, quan em vegem a través de l'espill en aquest costat i no em puguen agafar!»

Després va començar a mirar al seu voltant, i va adonar-se que allò que es veia des de la vella cambra era bastant corrent i poc interessant, però que la resta de coses no podien ser més diferents. Per exemple, els quadres que hi

havia a la paret, vora el fumeral, semblaven plens de vida, i el rellotge mateix, damunt de la lleixa (només se n'hi podia veure la part de darrere, a la Casa de l'Espill), tenia cara de vellet, i li somreia.

«Aquesta sala no la mantenen tan endreçada com l'altra», va pensar Alícia, en veure unes quantes peces d'escacs escampades entre les cendres de la llar; però una estona després, va proferir una breu exclamació de sorpresa i es va posar a gatameu per a observar-les. Les peces d'escacs passejaven amunt i avall, de dos en dos.

—Ací hi ha el Rei Roig i la Reina Roja —va dir Alícia en un sospir, per por d'espantar-los—; i allà, el Rei Blanc i la Reina Blanca, asseguts a la vora de la pala... I hi ha dues Torres caminant de bracet... No crec que em puguen sentir —va continuar, mentre abaixava el cap—, i estic pràcticament segura que no em poden veure. Em sent, d'alguna manera, com si fora invisible...

Aleshores, alguna cosa va començar a xisclar damunt de la taula que hi havia darrere d'Alícia, i va fer que la xiqueta girara el cap, de manera que va estar just a temps de veure que un dels Peons Blancs redolava i començava a camejar; el va observar amb gran curiositat per a veure què passaria després.

—És la veu de la meua filla —va cridar la Reina Blanca, que es va posar a córrer com una esperitada, amb tanta violència que, en passar per la vora del Rei, el va acabar tombant entre les cendres—. La meua preciosa Assutzena! La meua gateta imperial! —I va començar a enfilarse afanyosament pel costat del guardafoc.

–Favades imperials! –va dir el Rei, fregant-se el nas, on s’havia ferit arran de la caiguda. Tenia dret a estar un poc enfadat amb la Reina, ja que havia quedat cobert de cendra de cap a peus.

Alícia anhelava resultar útil, i, com que la xicoteta Assutzena estava a punt de rebentar de tant de bramar, es va afanyar a agafar la Reina i deixar-la damunt de la taula, a la vora de la seua sorollosa filleta.

La Reina va pantaixar, i es va asseure: aquell viatge tan ràpid per l’aire l’havia deixada quasi sense alé, i es va estar una bona estona sense poder fer altra cosa que abraçar la xicoteta Assutzena en silenci. Tan prompte com hagué recuperat un poc l’alé, va cridar el Rei Blanc, que seia malhumorat entre les cendres.

–Alerta amb el volcà!

–¿Quin volcà? –va dir el Rei, examinant el foc amb ànsia, com si el considerara el lloc més probable per a trobar-ne un.

–M’ha... fet volar... per l’aire –va bleixar la Reina, a qui encara li faltava un poc l’alé–. Procura pujar... pel lloc de sempre..., no siga cas que isques disparat!

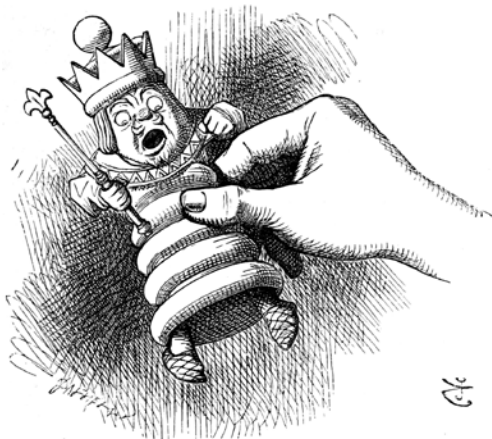
Alícia va observar el Rei Blanc, que s’enfilava, lentament i amb dificultat, de barra en barra. Finalment, la xiqueta va dir:

–Ostres, a eixe pas us costarà hores i hores arribar a la taula. Val més que us ajude, ¿no?

Però el rei no va prestar atenció a aquella pregunta: era prou clar que no podia sentir ni veure Alícia.

De manera que la xiqueta el va agafar amb molta suavitat i el va enlairar més a poc a poc que a la Reina, per a no deixar-lo sense alé; però, abans de col·locar-lo damunt de la taula, va considerar que també podria espolsar-lo un poc, de tan cobert de cendres com estava.

Després, Alícia va dir que no havia vist mai de la vida una cara com la que va fer el Rei en trobar-se suspès en l’aire per una mà invisible alhora que l’espolsaven: estava massa desconcertat per a cridar, però els ulls i la boca no se li paraven de fer cada vegada més grossos i redons, fins que Alícia no va poder contindre el riure i, de tant com li va tremolar la mà, va anar de poc que no el deixara caure a terra.

–Ai! Per favor, no em feu eixes cares, estimat! –va exclamar, oblidant que el Rei no la podia sentir–. Em feu riure tant que a penes us puc sostindre! I no mantingueu tan oberta la boca! Se us omplirà de cendra... Au, trobe que ja esteu prou net! –va afegir, mentre li allisava els cabells i el deixava sobre la taula, prop de la Reina.

El Rei va caure immediatament d'esquena, i es va quedar estirat, del tot immòbil. Alícia, una mica alarmada pel que havia fet, va buscar un poc d'aigua per la cambra per a tirar-li-la per damunt. Amb tot, no va poder trobar més que una botella de tinta, i quan va tornar amb ella, va veure que el Rei ja s'havia recuperat, i que ell i la Reina parlaven entre xiuxiuejos atemorits, tan en veu baixa que Alícia amb prou faenes podia sentir el que deien.

–T'assegure, estimada, que se m'han gelat fins les puntes dels bigots! –va dir el Rei.

–No tens bigots... –va retrucar la Reina.

–No oblidaré mai la por que he passat, mai! –continuà dient el Rei.

–I tant que l'oblidaràs –va dir la Reina–, a menys que t'ho anotes.

Alícia va observar amb gran interès que el Rei es treia un enorme quadern de notes de la butxaca i començava a escriure. Tot d'una, se li va acudir una idea; va agarrar l'extrem del llapis,

que sobreeixia un poc per damunt de l'espatla del Rei, i es va posar a escriure per ell.

El pobre Rei semblava perplex i disgustat, i durant una estona va estar esforçant-se per controlar el llapis sense dir res; però Alícia resultava massa forta per a ell, i finalment el Rei va dir, pantaixant:

–Ai, mare! Hauré d'usar un llapis més prim. No hi ha manera de dominar aquest: escriu tota mena de coses que jo no vull...

–¿Quina mena de coses? –va dir la Reina, donant un colp d'ull al quadern (Alícia hi havia escrit: «El Cavall Blanc llisca per l'atiador. Li costa mantindre l'equilibri»)–. Açò no és cap anotació dels teus sentiments!

Sobre la taula, prop d'Alícia, hi havia un llibre; i mentre seia i observava el Rei Blanc (perquè encara estava un poc preocupada per ell, i tenia a punt la tinta per a tirar-li-la damunt, en cas que es tornara a desmaiar), la xiqueta anava girant els fulls i buscava alguna part que poguera llegir, «ja que tot està escrit en un llenguatge que no conec», segons es deia a si mateixa.

El llibre feia així:

Èstrelstòr

Èstrelstòr i es tot llengües

Èstrelstòr i es tot llengües

Èstrelstòr i es tot llengües...

Èstrelstòr i es tot llengües

Alícia va estar pegant voltes a aquell fragment durant una bona estona, fins que a la fi se li va acudir una idea brillant.

–Ara ho entenc! És un llibre de l’Espill, naturalment! I si el pose davant d’un espill, les paraules es veuran en la direcció correcta.

El poema que va llegir Alícia feia així:

Estralejotí

Enrostidia en punt, i els tops lleugiviscosos
trepivoltaven ça i lla del gespar.
Bambaven, fluixerables, uns pocs borogovosos...
I els nomoverdiglars, vinga xiusclar!

–Ves alerta, fill meu, si ve l’Estralejot,
de queixos fermes i xarpada que ofén!
Compte amb l’ocell Jujú, i esquiva el carallot
frumiós més conegut per Bandaprén.–

El xicot va empomar el seu glavi vorpal,
però al rival manxó no topetava,
així que s’aturà sota un arbre tantal
a embadocar-se ensems que cogitava.

I mentre borinava amb l’ànim ufijós,
l’Estralejot, golut i amb ulls roents,
s’acostà bleixumer pel bosc atupissós,
barbullejant quimèric i suspens.

Catacroc! Catacrac! Del dret i del revés,
l'arma vorpal va prorrompre a cascar.
D'un blast sec l'acorà, i el caparrot malmés
hissava galofant en retornar.

–¿Has liquidat per fi l'Estralejot rufià?
Vine als meus braços, fill risirradiant!
Oh, jorn fabujióis! Quin dia, idò... i oidà!
–rebufirreia el vell, més que exultant.

Enrostidia en punt, i els tops lleugiviscosos
trepivoltaven ça i lla del gespar.
Bambaven, fluixerables, uns pocs borogovosos...
I els nomoverdiglars, vinga xiusclar!

–Sembla molt bonic –va dir Alícia en acabar de llegir el poema–, però costa molt d’entendre! –Era evident que no li agradava admetre que no n’havia entés res.– D’alguna manera, és com si m’omplira el cap d’idees..., però no sé exactament quines. Ara bé, una cosa sí que es veu clara: que *algú* va matar *alguna cosa*...

Llavors Alícia, botant de colp, va pensar: «Però, ai!, si no m’afanye, hauré de tornar a l’altra part de l’espill sense haver vist la resta de la casa! Primer aniré a veure el jardí».

De seguida va estar fora de la sala, i va posar-se a córrer escales avall..., tot i que no es tractava ben bé de córrer, sinó de posar en pràctica una nova tècnica per a baixar escales de pressa i amb facilitat, tal com li agradava pensar a Alícia. Tot just va mantindre les puntes dels dits sobre la barana, i va descendir flotant amb suavitat, sense ni tan sols tocar els escalons amb els peus; després va continuar surant pel vestíbul, i hauria eixit d’aquella mateixa manera per la porta si no s’haguera aferrat al muntant. S’estava marejant un poc de tant de flotar per l’aire, així que es va alegrar bastant en comprovar que ja tornava a caminar com sempre.